



Dokumentnamn: Utbildningsförvaltningens rutin och vägledning vid hot och våld

Beslutad av:
Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Gäller för:
Utbildningsförvaltningen

Diarienummer:

-

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2023-05-10

Dokumentsort:
Rutin

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
2023-05-10

Dokumentansvarig:
Funktionen för säkerhet
Utbildningsförvaltningen

Bilagor:

Utbildningsförvaltningens rutin och vägledning vid hot och våld

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syftet med denna rutin.....	3
Vem omfattas av rutinen	3
Koppling till andra styrande och stödjande dokument	3
Hot och våld.....	4
Fysiskt våld	4
Psyiskt våld	4
Sexuellt våld	4
Materiellt våld	4
Hot	4
Främjande och förebyggande insatser	4
Ordningsregler	5
Om hot eller våld förekommer	5
Lågaffektivt bemötande	6
Bombhot eller hot om väpnat våld	7
Ej akut	7
Akut	7
Bilaga 1 Checklista vid hot/bombhot	8

Inledning

Syftet med denna rutin

Syftet med denna rutin är att stärka förvaltningens beredskapsförmåga genom att ge utbildningsförvaltningen och verksamheter förutsättningar att hantera händelser relaterade till hot och våld.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tillsvidare för samtliga verksamheter inom utbildningsförvaltningen.

Koppling till andra styrande och stödjande dokument

- Göteborgs Stads Säkerhetspolicy
- Göteborgs Stads Riktlinjer för hantering av säkerhetsrisker
- Göteborgs Stads rutin för polisanmälan vid hot och våld i tjänsten
- Mall för lokal krisledningsplan
- Utbildningsförvaltningens rutin och vägledning för hantering av misstänkta brott i skolan
- Utbildningsförvaltningens kriskommunikationsplan

Hot och våld

Hot och våld är bland det allvarligaste som kan inträffa på en skola. Det kan skapa en känsla av oro och otrygghet för elever, medarbetare och anhöriga. Därför är det viktigt att arbeta med det innan, under och efter händelsen.

Med hot och våld kan både fysiskt och psykiskt våld aktualiseras, vilket enligt brottsbalken innebär såväl hot som övergrepp i rättssak, trakasserier, kränkningar med mera. Se Brottsbalken 3:5–6, 4:5–7, 6:10, 8:1–2, 12:1.

Fysiskt våld

Är handlingar riktade mot kroppen, exempelvis att nypa, knuffa, hålla fast, örfila, ge knytnävsslag, sparka eller använda tillhyggen och vapen att slå med.

Psykiskt våld

Handlar om att systematiskt förtrycka och kränka, till exempel genom nedvärderande kommentarer, offentlig förödmjukelse, svartsjuka, kontroll och isolering.

Sexuellt våld

Kan vara våldtäkt och/eller att tvinga eller övertala en person att utföra sexuella handlingar.

Materiellt våld

Kan vara att slå sönder eller förstöra saker av ekonomiskt eller känslomässigt värde.

Hot

Kan innebära verbala hot om fysiskt våld mot en person eller personens närstående. Det kan också vara ett aggressivt och hotfullt beteende med syfte att skrämmas.

Främjande och förebyggande insatser

Skolans arbete med främjande och förebyggande arbete mot mobbning, kränkning och våld, sker framför allt enligt den enskilda skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Sambandet mellan mobbning och grövre våld är belagt. Brå pekar på att elever som blivit utsatta för mobbning oftare än andra också blir utsatta för grövre våld.¹

Främjande insatser utgår från skolans uppdrag att arbeta för demokratiska värderingar och för de mänskliga rättigheterna. Det handlar om generella insatser som riktas till alla elever för att skapa tillitsfulla relationer mellan elever och vuxna i skolan.

Att skapa förtroende och goda relationer mellan elever och vuxna ska vara en ständigt pågående process i skolans vardag.

Skolledningen ansvarar för att kartlägga de behov som finns och för att det finns ett ständigt pågående och prioriterat arbete för att motverka våld och kränkande handlingar på skolan.

Synliga vuxna som är gränssättande; som ser, reagerar och agerar är viktigt i arbetet mot våld och allvarliga incidenter på skolan.

Skolan ska kontinuerligt arbeta med att förhindra våld, kränkande behandling och alkohol- och droganvändning.

Ordningsregler

På varje skola ska det finnas ordningsregler som syftar till att skapa en trygg och lärande miljö. Ordningsreglerna ska vara anpassade efter varje skolas unika behov. De ska bidra till att skolan blir trygg och stimulerande. De ska utarbetas, följas upp och vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna.

Rektorn ansvarar för att sådana regler kommer till stånd och beslutar om ordningsreglerna.

Om hot eller våld förekommer

Om hot eller våld förekommer ska Polisen kontaktas på 112 om det är akut. Vid icke akuta händelser så ska *Utbildningsförvaltningens rutin och vägledning för hantering av misstänkta brott i skolan* användas. Där behandlas frågan om polisanmälan, anmälan till socialtjänst samt samverkande insatser.

Personal på skolan får även vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Åtgärden får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.²

¹ Grövre våld i skolan – Vad man vet och vad man ska göra, Skolverket 2009

² Skollag (2010:800) 5 kap 6§

Lågaffektivt bemötande

Människor påverkar och påverkas av andras affekter. Det är viktigt att vara uppmärksam på egna affekter och bibehålla lugn för att öka chansen att situationen skall präglas av lugn.

Lågaffektiv förhållningssätt syftar till att genom ett tryggt, lugnt och positivt bemötande minska stress och minimera risker som kan uppstå i utmanande situationer med människor i affekt.

Ibland räcker inte de förebyggande insatserna till. Det behöver finnas rutiner för hur vi på arbetsplatsen kan agera om hot eller våld förekommer.

Varje hot och våldssituation är unik och den andra olik och kan hanteras på olika sätt beroende på de omständigheterna.

Nedan följer exempel på hur du som medarbetare kan agera om du hamnar i en möjlig hot eller våldssituation.

- Behåll lugnet och försök prata lugnt med personen för att lugna situationen.
- Även kroppsspråk påverkar vid kommunikation, tänk på vad du signalerar med kroppen i kommunikationen.
- Tänk på ögonrörelser och ögonkontakt, vissa människor tycker det är mer stressande med direktkontakt i ögonen och andra inte.
- Försök att tillkalla annan personal i verksamheten om möjligt.
- Behöver du uppmana någon att t ex. lämna rummet eller skolan, gör det vänligt och bestämt eller vänta på hjälp.
- Upprätthåll kommunikation/dialog så länge du kan.
- Är du rädd – tala om det. Ofta är angriparen själv rädd. Ge hen utrymme för reträtt.
- Försök inte att övermanna en hotfull person. Om man mot förmodan ingriper fysiskt för att avvärja våld eller annan ordningsstörning, var lugn, visa respekt och var inte mer påtaglig än situationen kräver.
- Om situationen är ohanterlig, backa eller lämna platsen, larma och invänta på säker plats till hjälp anländer. Om möjligt, försök ha personen under uppsikt från säker plats under tiden.

Bombhot eller hot om väpnat våld

Ej akut

- Den som tagit emot hotet kontakter ansvarig rektor/motsvarande
- Rektor/motsvarande kontakter polisen på 112.
- Rektor/motsvarande informerar utbildningschef. Informationen ska innehålla:
 - Vad har hänt?
 - Vad är gjort?
 - Vad är planerat att göras?
 - Behov av stöd?
 - Rektor/motsvarande samlar skolans lokala krisgrupp
 - Rektor/motsvarande fattar beslut om åtgärder efter samråd med polisen.
- Hot som förmedlats skriftligt, på internet eller som framförts till någon elev eller personal på skolan ska, om möjligt, antecknas och sparas och lämnas över till polisen. (Se checklista längst ner)

Akut

Vid akut hot eller pågående väpnat våld ska 112 kontaktas. Larmmottagaren kommer att ställa ett antal frågor, bland annat var händelsen inträffat/hotar inträffa.

- Den som tagit emot hotet kontakter direkt polisen på 112
- Den som tagit emot hotet kontakter rektor/motsvarande.
- Rektor/motsvarande fattar beslut om åtgärder efter samråd med polisen.
- Rektor/motsvarande informerar utbildningschef. Informationen ska innehålla:
 - Vad har hänt?
 - Vad är gjort?
 - Vad är planerat att göras?
 - Behov av stöd?
- Rektor/motsvarande samlar skolans lokala krisgrupp (i alternativ lokal om utrymning skett)
- Hot som förmedlats skriftligt, på internet eller som framförts till någon elev eller personal på skolan ska, om möjligt, antecknas och sparas och lämnas över till polisen. (Se checklista längst ner)

Checklista vid hot/bombhot

Datum

Plats

Via telefon:

Lyssna noga och försök notera så mycket som möjligt. Var lugn och vänlig. Avbryt inte. Ställ frågor om aktuella hotet. Efter avslutat samtal, kontakta ansvarig chef.

Via mejl eller sociala medier:

Kontakta ansvarig chef. Gör skärmdumpar och lägg in i word-dokument. Spara all dokumentation. Spara mejl i enskild mapp i Outlook.

Försök att ställa följande frågor

När ska hotet genomföras?

När ska bomben explodera?

Var finns bomben eller hotet?

Mot vem eller vad riktas hotet?

Vilken typ av bomb eller hot, utseende?

Varför har den skickats ut?

Vad heter ni eller vad representerar ni?

Verkar den uppringande känna till fastighetens lokaler? Personer? ☐ Ja ☐ Nej

Hur lät hotet exakt?

Personens identitet

☐ Man ☐ Kvinna ☐ Pojke ☐ Flicka

Personens röst

☐ Högljudd ☐ Sluddrig ☐ Ljus
☐ Mörk ☐ Tystlåten/svag ☐ Mjuk/behaglig

Personens tal

☐ Snabbt ☐ Långsamt ☐ Välvärdad
☐ Distinkt ☐ Verkar förvrängt ☐ Svordomar
☐ Stammande ☐ Läspande ☐ Övrigt: vad?

Personens dialekt

☐ lokal dialekt ☐ Övrigt

☐ Utländsk brytning (språk)

Personens attityd

☐ Lugn ☐ Upphetsad ☐ Annat

Bakgrundsljud

☐ Öväsens från maskiner ☐ Gatutrafik ☐ Annat
☐ Musik ☐ Röster

Åtgärder

Om du inte får tag på ansvarig chef kontakta polis på larmnummer 112.

Checklistan ifylld av